

01.05.2026

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
Україна, м. Львів, вул. Клепарівська, 35

Lviv State University of Life Safety
35 Kleparivska St., Lviv, Ukraine

Lozynskyi O. M.

Substantiation of the dissertation topic

**«The Socio-Psychological Concept of Citizen
Resistance in the Context of Hybrid Warfare
(Exemplified by Professional Communities in the
Academic and Entrepreneurial Spheres)»**

Лозинський Олег Михайлович
кандидат психологічних наук

Обґрунтування теми дисертації

**«Соціально-психологічна концепція
резистентності громадян в умовах гібридної
війни (на прикладі професійних спільнот
академічної та підприємницької сфери)»**

Львів-2026

Lozynskiy O. M. Substantiation of the dissertation topic: "The Socio-Psychological Concept of Citizen Resistance in the Context of Hybrid Warfare (Exemplified by Professional Communities in the Academic and Entrepreneurial Spheres). DOI: <https://zenodo.org/records/19944490>

Зміст :

General Information.....	2
Relevance of the Topic	3
Relevance over a 4–5 Year Horizon	3
Object, Subject, Aim, and Objectives of the Study.....	4
Research Hypotheses	6
Expected Scientific Novelty of the Study	6
Conceptual Framework of the Study	7
Загальна інформація	10
Тема дисертації і тематика науково-дослідної роботи кафедри	10
Актуальність теми	11
Актуальність теми через 4-5 років	12
Об’єкт, предмет, мета, завдання дослідження.....	13
Завдання дослідження	13
Методи дослідження	14
Наукові гіпотези дослідження	14
Очікувана наукова новизна дослідження	15
Понятійний апарат дослідження	16
Відомості про спеціалізовані вчені ради	18
План дисертації	19
Публікації з теми дисертації	20

General Information

Title: "Socio-Psychological Concept of Civil Resistance in the Context of Hybrid Warfare (A Case Study of Academic and Entrepreneurial Professional Communities)"

Principal Investigator: Oleh Mykhailovych Lozynskiy, PhD in Psychology, Senior Lecturer at the Department of Practical Psychology and Pedagogy, Lviv State University of Life Safety.

Field of Study: 05 Social and Behavioral Sciences.

Dissertation Research: Conducted in pursuit of the degree of Doctor of Psychological Sciences, specializing in 19.00.05 – Social Psychology; Psychology of Social Work.

Relevance of the Topic

The relevance of the research topic is driven by the transformation of the global security environment and the imperative to develop a rigorous scientific response to the challenges of hybrid aggression, where the primary targets are the socio-psychological spaces of both the individual and society.

Firstly, in this study, socio-psychological resistance is analyzed as a dynamic system of interaction between the "Aggressor — Victim — International Witnesses." In hybrid warfare, the aggressor employs specific technologies of ideological destruction aimed at eroding Self-identity, as well as civic and corporate solidarity. In this context, there is a pressing demand for a socio-psychological concept of resistance that elucidates the mechanisms for preserving the agency (subjectivity) of societal representatives under intensive information-psychological pressure.

Secondly, traditional approaches to studying stress resilience are insufficient for understanding the nature of contemporary resistance. There is a burgeoning need for socio-psychological research into the "identification congruency" of citizens with elites as a stabilizing factor. The lack of semantic unity between society and state institutions during wartime provokes a diffusion of Self-identity and creates a foothold for the destructive activities of "fifth columns." Successful counteraction to destructive ideological doctrines requires a theoretical substantiation of preventive mechanisms to strengthen the cognitive and value-based immunity of citizens.

Thirdly, administrative arbitrariness and corruption barriers neutralize the development of both science (academic staff) and the market economy (business), making these groups cognate subjects for the study of resistance.

Relevance over a 4–5 Year Horizon

Even following the conclusion of the active phase of hostilities, the problem of civil resistance will remain a priority. Hybrid threats will transform into latent forms of influence aimed at revising national values and disseminating destructive narratives within post-war society. The developed concept will serve as a foundation for the socio-psychological rehabilitation of citizens, the restoration of trust in state institutions, and the formation of a long-term strategy for Ukraine's mental security in international relations.

The research topic will retain its relevance due to the following factors:

- **Refinement of Tactics:** While overt war crimes may cease, the mechanisms for stripping individuals of their agency will shift toward more subtle instruments of dehumanization via the information space. W. McGuire's Inoculation Model will remain vital for protecting citizens from ideological, administrative, and corruptive pressures.
- **Identity Crisis:** The aftermath of war provokes a prolonged identity crisis caused by mass emigration, widespread destruction, heavy casualties, and economic decline. Preventing the diffusion of Self-identity will be a prerequisite for maintaining mental health during periods of sustained social turbulence.
- **Role of Elites:** In the post-war period, the role of elites will be decisive for social stability. A deficit of identification with elites will leave society vulnerable to hybrid threats and attempts to destabilize the state.
- **Reintegration Challenges:** The process of reintegrating territories and populations previously subjected to the Aggressor's ideology will require a deep understanding of mechanisms such as the "agentic state" and "moral disengagement." This research aims to provide tools for readaptation and the corrective influence on such psychological states.
- **Anti-Corruption Resilience:** Since hybrid aggression frequently exploits corruption to erode solidarity, findings regarding an individual's anti-corruption capacity will remain a cornerstone of socio-psychological resistance for professional communities with varying degrees of state dependence.

Object, Subject, Aim, and Objectives of the Study

The Object of the Study is the socio-psychological resistance of individuals and communities under conditions of ideological and administrative pressure. The empirical research is conducted using two target groups: academic faculty (as carriers of intellectual capital) and representatives of small and medium-sized enterprises (SMEs) (as agents of economic agency).

The Subject of the Study includes socio-psychological patterns, mechanisms, and factors of resistance within individuals and professional communities (academic and entrepreneurial spheres) amidst destructive informational-administrative influence and hybrid threats.

The Aim of the Study is to theoretically substantiate and experimentally verify a comprehensive socio-psychological framework of civic resistance

in the context of hybrid warfare; and to identify active methods for transforming professional communities (faculty and entrepreneurs) from a state of "learned helplessness" toward group agency and the advocacy of professional interests in interaction with state structures.

Research Objectives:

- Systematize key concepts of socio-psychological resistance (congruence of "Self-identity") of the individual during crises and hybrid threats (Chapter 1).
- Elucidate the content and socio-psychological mechanisms of destructive influences (norms, ideological, and administrative pressure) as forms of hybrid risks within the "Aggressor (5th Column) – Victim – International Witnesses" system (Chapter 2).
- Empirically investigate the reactivity of administrative environments through Action Research, utilizing the author's "Administrative Context Resistance Scale" (ranging from "administrative aggression" to "readiness for transformation") (Chapter 3).
- Conduct a comparative analysis of socio-psychological characteristics of resistance in communities with varying types of state dependence: public sector (faculty) and private sector (business) (Chapter 4).
- Empirically validate a system of active research methods and socio-psychological intervention (Participatory Action Research, Network Self-Organization Method, and Knowledge Crowdsourcing) as socio-psychological tools for strengthening the resistance of professional communities against administrative pressure and corruption risks (Chapter 4).
- Develop and substantiate a comprehensive socio-psychological framework for strengthening the resistance of citizens (specifically professional communities and high-risk professionals) in the context of countering the Aggressor's ideological influence, the "5th column," and administrative/corruptive pressures (Chapter 5).

Research Methods:

To achieve these objectives, a multi-method approach is employed:

A) Theoretical: Analysis, systematization, and content analysis/deconstruction of documents (political doctrines, legal acts, and public opinion monitoring within Ukraine and abroad).

B) Empirical: Testing, surveys (conducted in Ukraine and internationally), mathematical statistics, in-depth interviews, and the Delphi method.

C) Active socio-psychological intervention: Participatory Action Research (PAR), Network Self-Organization Method, and Knowledge Crowdsourcing.

Research Hypotheses

- It is hypothesized that hybrid warfare utilizes mechanisms of "moral disengagement," the "agentic state," "learned helplessness," and the atomization of society (total distrust) to erode civic agency. This leads to a transformation of social representations, legitimizes violence, and lowers the critical threshold for perceiving crimes among both the Aggressor's subjects and International Witnesses.
- It is proposed that individual resistance in hybrid warfare is a dynamic construct integrating internal psychic control, the noetic power of meaning-of-life orientations, and the actualization of stable social attitudes. We hypothesize that the preemptive strengthening of identification matrices through inoculation (W. McGuire) stabilizes psychosocial identity and facilitates post-traumatic growth, even under intense ideological pressure and existential threats.
- The effectiveness of socio-psychological resistance is determined by the level of identificational congruence between citizens and elites. A deficit of such congruence (due to incompetence or value-based alienation of the elite from society) acts as a catalyst for the diffusion of Self-identity, rendering society vulnerable to the destructive influences of the "5th column" and undermining intra-group solidarity.
- Socio-psychological resistance in professional communities is achievable through active strategies of action analysis, advocacy, network self-organization, and horizontal communication. These strategies mitigate the effects of "administrative intimidation" and facilitate the transition from "learned helplessness" to a stable group agency. A successful shift in the state apparatus's reactivity (from aggression/ignorance to constructive recognition) serves as socio-psychological reinforcement, transforming a citizen's passive resistance into an active, agentic position.

Expected Scientific Novelty of the Study

- A comprehensive socio-psychological framework of civic resistance under hybrid warfare conditions will be developed, integrating the levels

of individual identity, group solidarity, and identificational congruence with elites.

- The phenomena of "destructive socio-psychological resistance" (as a defense mechanism for the distorted worldviews of Aggressor sympathizers in Ukraine), the "agentic state," and "moral disengagement" (within the context of the Aggressor's legitimization of violence) will be elucidated.
- The hypothesis will be tested that a deficit of identificational congruence between citizens and elites acts as a catalyst for social distrust and the diffusion of Self-identity, inducing vulnerability to hybrid ideological and informational manipulations.
- The hypothesis will be examined that the effectiveness of socio-psychological resistance is determined by mechanisms of ideological inoculation ("psychological vaccine" according to W. McGuire).
- Active methods of socio-psychological intervention will be applied, specifically: Participatory Action Research (PAR), the Network Self-Organization Method, and Knowledge Crowdsourcing. These methods aim to strengthen the Self-identity resistance of professional community members, overcome "learned helplessness," foster group agency, counter "administrative intimidation," and disseminate successful interest advocacy models. These methods facilitate the transition from a hermetic model of "administrative pressure/ignorance" to "constructive problem recognition" and "normative correction."

Conceptual Framework of the Study

- Socio-Psychological Resistance manifests, according to our proposition, in several situational types: a) Constructive Socio-Psychological Resistance (Agentic): The individual's ability to resist immoral, illegal, or criminal orders and ideological pressure; grounded in an internal locus of control and a high level of mental control; b) Destructive (Paradoxical) Socio-Psychological Resistance (Author's term): Active psychological resistance to objective information regarding crimes (including war crimes) that threaten the integrity of one's worldview; resistance to "inconvenient" information to maintain ideological loyalty to the Aggressor (characteristic of collaborators and the "5th column"); c) Destructive Administrative Resistance (Author's term): A form of collective resistance to change by representatives of the administrative apparatus (state and administrative institutions) that threatens their

administrative or corruptive advantages or disrupts established bureaucratic schemes. It is measured via system reactivity levels: Levels 0–1: Aggression and ignorance (administrative deafness); Levels 2–3: Minimal response and boilerplate replies (stagnation); Levels 4–5: Problem recognition and readiness for normative changes (transformation).

- Hybrid Warfare (Psychological Category): A hostile assault utilizing ideological manipulation and myth-making, aimed at destroying the victim's Self-identity, eroding the cohesive "We-image," and eliminating identificational congruence with elites, thereby depriving society of its capacity to resist.
- Agentic State (after S. Milgram): A state of mind and consciousness in which an individual ceases to perceive themselves as an autonomous, responsible person and instead views themselves as an "instrument" (agent) for executing orders or ideology. In this state, the individual demonstrates high executive discipline alongside an almost complete loss of moral self-control (moral disengagement), allowing participation in military or corruptive crimes without remorse.
- Inoculation Mechanism (W. McGuire): A "psychological vaccination" method for building resistance to manipulative influence and propaganda by exposing an individual to weakened counterarguments against their beliefs, enabling them to practice refutation and strengthen their position.
- Noetic Power of Meaning-of-Life Orientations (after A. Batthyany): The capacity of an individual not only to physically resist or distance themselves from fear and panic but to act with a clear awareness of the ethical value and "meaning" of their actions under conditions of total threat.
- Participatory Action Research (PAR): An active scientific method of socio-psychological research and intervention in social systems by actively influencing the environment (administrative) to transform destructive management styles and legal frameworks. It identifies the discriminatory status quo and the state of resistance among players while actively stimulating change through multi-cycle processes: Cycle 1: a) Identification of discriminatory sources of social tension; b) Projective intervention (Government Relations cases); c) Reflexive analysis of official responses based on administrative resistance criteria.
- Knowledge Crowdsourcing: An active method and intervention tool for activating "horizontal" self-organization. It involves the collection and

dissemination of intellectual resources using professional social networks to create a powerful expert document, transforming individual resistance into group agency.

- Network Self-Organization Method: An active method for building structures where a group without a formal leader ("top-down") unites into a horizontal network (e.g., via Viber or Facebook) to coordinate actions.

Загальна інформація

Тема: «Соціально-психологічна концепція резистентності громадян в умовах гібридної війни (на прикладі професійних спільнот академічної та підприємницької сфери)»

Виконавець: Лозинський Олег Михайлович, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки.

Дисертаційна робота виконується на здобуття наукового ступеня доктора психологічних наук за спеціальністю 19.00.05 – Соціальна психологія; психологія соціальної роботи.

Тема дисертації і тематика науково-дослідної роботи кафедри

Дисертація виконується відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри практичної психології та педагогіки ЛДУБЖД у межах теми «Педагогічне забезпечення та психологічний супровід професійної підготовки та здоров'язбереження фахівців ризиконебезпечних професій у закладах вищої освіти» (термін виконання: січень 2022 р. – грудень 2025 р. РК №: 0122U001531, номер РК в 2026 р. на стадії реєстрації).

Роль автора полягає у розробці соціально-психологічних засад резистентності через інтеграцію концепцій локусу контролю (Дж.Роттер), ноетичної сили (А. Баттіані), посттравматичного зростання (Р. Тедеші). Дослідження фокусується на запобіганні дифузії ідентичності фахівців ризиконебезпечних професій, що реалізується шляхом впровадження моделі інокуляції (В. Макгайр) проти ідеологічних маніпуляцій та корупційного тиску з боку прихованих агентів впливу (5-ї колони).

Обґрунтування зв'язку:

- У контексті «Психологічного супроводу»: дослідження розкриває фундаментальні психосоціальні чинники, що впливають на стан фахівців ризиконебезпечних професій (ДСНС, сектор безпеки) в умовах збройного конфлікту. Розробка моделі соціально-психологічної резистентності є необхідним складником супроводу особистості, що стикається з наслідками гібридної війни.

- У контексті «Здоров'язбереження»: згідно з концепцією Е. Еріксона, збереження цілісності Я-ідентичності та запобігання її дифузії в умовах екзистенційної загрози є базовою умовою ментального здоров'я фахівців. Дисертація пропонує механізми захисту психологічного благополуччя через зміцнення індивідуальної та групової резистентності, що відповідає завданням здоров'язбереження особового складу.
- У контексті «Професійної підготовки»: розуміння соціально-психологічних механізмів гібридних загроз та прагматичної мотивації Агресора дозволяє готувати фахівців до роботи в агресивному інформаційно-психологічному середовищі, забезпечуючи їхню резистентність.

Висновок: тема дисертації розширює та поглиблює психологічну складову кафедральної НДР, переводячи її у площину практичної реалізації захисту ідентичності та психологічної цілісності суб'єктів діяльності у ризиконебезпечному середовищі.

Актуальність теми

Актуальність теми дослідження зумовлена трансформацією безпекового середовища та необхідністю розробки ґрунтовної наукової відповіді на виклики гібридної агресії, де основною мішенню стає соціально-психологічний простір особистості та суспільства.

По-перше, соціально-психологічна резистентність у цьому дослідженні розглядається як динамічна система взаємодії «Агресора — Жертви — Міжнародних свідків». За умов гібридної війни агресор використовує специфічні технології ідеологічної деструкції, спрямовані на руйнування Я-ідентичності, громадянської та корпоративної солідарності громадян. У цьому контексті виникає запит на створення *соціально-психологічної концепції резистентності*, яка б пояснювала механізми збереження суб'єктності представників суспільства під інформаційно-психологічним тиском.

По-друге, традиційні підходи до вивчення стресостійкості є недостатніми для розуміння природи сучасного спротиву. Актуалізуються соціально-психологічні дослідження *ідентифікаційної конгруентності* громадян з елітами, як стабілізуючого чинника. Відсутність семантичної єдності між суспільством та державними інституціями в умовах війни провокує дифузю Я-ідентичності, створює підґрунтя для деструктивної

діяльності «5-ї колони». Успішна протидія деструктивним ідеологічним доктринам потребує теоретичного обґрунтування превентивних механізмів зміцнення когнітивного та ціннісного імунітету громадян.

По-третє, адміністративне свавілля та корупційні бар'єри нівелюють розвиток науки (НПП) та ринкової економіки (бізнес), що робить ці групи спорідненими об'єктами дослідження резистентності.

Актуальність теми через 4-5 років

Навіть після завершення активної фази бойових дій, проблема резистентності громадян залишатиметься пріоритетною. Гібридні загрози трансформуються у приховані форми впливу, спрямовані на ревізію національних цінностей, поширення деструктивних наративів у пост-воєнний соціум. Розроблена концепція слугуватиме основою для соціально-психологічної реабілітації громадян, відновлення довіри до державних інституцій та формування довготривалої стратегії ментальної безпеки України у міжнародних відносинах.

Тема дослідження зберігатиме актуальність з огляду на такі чинники:

- Якщо відкриті воєнні злочини можуть припинитися, то механізми позбавлення суб'єктності зміняться на тонші інструменти дегуманізації через інформаційний простір. Модель інокуляції за В. Макгайром залишиться важливою для захисту громадян від ідеологічного, адміністративно-корупційного тиску.
- Наслідки війни провокують тривалу кризу ідентичності громадян через масову еміграцію, руйнування, численність жертв, падіння економіки. Запобігання дифузії Я-ідентичності буде передумовою ментального здоров'я людей у період тривалої соціальної турбулентності.
- У пост-воєнний період роль еліт стане визначальною для соціальної стабільності. Дефіцит ідентифікації з елітами робитиме суспільство вразливим до гібридних загроз та спроб дестабілізації України.
- Процес реінтеграції територій та людей, які перебували під впливом ідеології Агресора, потребуватиме розуміння механізмів «агентного стану», «морального розкріпачення». Дослідження має мету надати інструментарій для реадаптації, корекційного впливу на такі стани населення.

- Оскільки гібридна агресія часто використовує корупційні чинники для руйнування солідарності, напрацювання щодо антикорупційної спроможності особистості залишатимуться основою соціально-психологічної резистентності представників професійних спільнот різного ступені залежності від держави.

Об'єкт, предмет, мета, завдання дослідження

Об'єктом дослідження є соціально-психологічна резистентність особистості та спільнот в умовах ідеологічного та адміністративного тиску. Емпіричне дослідження реалізується на прикладі двох спільнот: науково-педагогічних працівників (як носіїв інтелектуального капіталу) та представників малого і середнього бізнесу (як носіїв економічної суб'єктності).

Предмет дослідження: соціально-психологічні закономірності, механізми та чинники резистентності особистості та професійних спільнот (академічної та підприємницької сфери) в умовах деструктивного інформаційно-адміністративного впливу та гібридних загроз.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально верифікувати цілісну соціально-психологічну концепцію резистентності громадян в умовах гібридної війни; визначити активні методи трансформації професійних спільнот (НПП та підприємців) від стану «завченої безпорадності» до групової суб'єктності та адвокації професійних інтересів у взаємодії з державними структурами.

Завдання дослідження

- Систематизувати основні концепції соціально-психологічної резистентності (конгруентності «Я-ідентичності») особистості в умовах криз та гібридних загроз (*розділу 1*).
- Розкрити зміст, соціально-психологічні механізми деструктивних впливів (нормативів, ідеологічного, адміністративного тиску) як форм гібридних ризиків у системі «Агресор («5-а колона») – Жертва – Міжнародні свідки» (*розділ 2*).
- Емпірично дослідити реактивність адміністративних середовищ за допомогою «методу дослідження дією», з використанням авторської «*Шкали резистентності адміністративного контексту*» (від

«адміністративної агресії» до «готовності до трансформацій») (розділ 3).

- Здійснити порівняльний аналіз соціально-психологічних особливостей резистентності у спільнотах із різним типом залежності від держави: бюджетної (НПП) та приватно-економічної (бізнес) (розділ 4).
- Емпірично апробувати систему активних методів дослідження та соціально-психологічного втручання (*партисипативного дослідження дією/Participatory Action Research, мережевої самоорганізації/Network Self-Organization Method, горизонтальної комунікації/Knowledge Crowdsourcing, «Краудсорсинг знань»*) як соціально-психологічних засобів зміцнення резистентності представників професійних спільнот проти адміністративного тиску та корупційних ризиків (розділ 4).
- Розробити та обґрунтувати комплексну соціально-психологічну концепцію зміцнення резистентності громадян (зокрема, представників професійних спільнот, фахівців ризиконебезпечних професій) в контексті протидії ідеологічним впливам Агресора, «5-ї колони», адміністративному та корупційному тиску (розділ 5).

Методи дослідження

Для розв'язання поставлених завдань буде використано комплекс методів. А) *теоретичні*: аналіз, систематизація, контент-аналіз/деконструкція документів (політичних доктрин, нормативно-правових актів, моніторингові громадської думки в Україні та за її межами). Б) *емпіричні методи*: тестування, анкетування (в Україні та за її межами), методи математичної статистики, глибинні інтерв'ю, метод Дельфі; в) *активні методи соціально-психологічного втручання*: партисипативне дослідження дією (Participatory Action Research), метод мережевої самоорганізації (Network Self-Organization Method), метод горизонтальної комунікації (Knowledge Crowdsourcing).

Наукові гіпотези дослідження

- Припускаємо, що гібридна війна використовує механізми «морального розкріпачення», «агентного стану», «завченої безпорадності», атомізації громадян в суспільстві (тотальна недовіра) для руйнування суб'єктності громадян. Це спричиняє трансформацію соціальних уявлень, легітимізує насильство, знижує

критичний поріг сприйняття злочинів як у суб'єктів Агресора, так і в частині Міжнародних свідків.

- Припускаємо, що резистентність особистості в умовах гібридної війни є динамічним конструктом, що інтегрує внутрішній психічний контроль, ноетичну силу смисложиттєвих орієнтирів, актуалізацію стійких соціальних установок. Ми припускаємо, що превентивне зміцнення ідентифікаційних матриць через механізм інокуляції (В. Макгайр) дозволяє стабілізувати психосоціальну ідентичність та забезпечити посттравматичне зростання навіть в умовах інтенсивного ідеологічного тиску, вітальної загрози.
- Припускаємо, що ефективність соціально-психологічної резистентності громадян в умовах гібридної війни детермінується рівнем ідентифікаційної конгруентності з елітами. Дефіцит такої конгруентності (через недостатню компетентність чи ціннісне відчуження еліти від суспільства) є каталізатором дифузії Я-ідентичності громадян, робить суспільство вразливим до деструктивних впливів «5-ї колони», створює умови для руйнування внутрішньогрупової солідарності.
- Соціально-психологічна резистентність представників професійних спільнот можлива через впровадження активних стратегій аналізу дією, адвокації, мережевої самоорганізації та горизонтальної комунікації, що дозволяє нівелювати ефекти «адміністративного залякування», забезпечує перехід від стану «завченої безпорадності» до формування стійкої групової суб'єктності. Успішна зміна характеру реактивності державного апарату (перехід від агресії/ігнорування до конструктивного визнання) виступає соціально-психологічним підкріпленням, яке трансформує пасивний опір громадянина у активну суб'єктну позицію.

Очікувана наукова новизна дослідження

- Буде розроблено цілісну соціально-психологічну концепцію резистентності громадян в умовах гібридної війни, що інтегрує рівні особистісної ідентичності, групової солідарності, ідентифікаційної конгруентності з елітами.
- Буде розкрито феномени *«деструктивної соціально-психологічної резистентності»* (як механізму захисту викривленої картини світу

симпатиків Агресора в Україні), «агентного стану», «морального розкріпачення» (у контексті легітимізації насильства Агресором);

- Буде перевірено гіпотезу про те, що дефіцит ідентифікаційної конгруентності громадян з елітами виступає каталізатором соціальної недовіри та дифузії Я-ідентичності громадян, провокуючи вразливість до гібридних ідеологічно-інформаційних маніпуляцій.
- Буде перевірено гіпотезу про те, що ефективність соціально-психологічної резистентності громадян детермінується механізмами ідеологічної інокуляції («психологічного щеплення» за В. Макгайром).
- Будуть застосовані активні методи соціально-психологічного втручання: *метод партисипативного дослідження дією* (Participatory Action Research), *метод мережевої самоорганізації* (Network Self-Organization Method), *метод горизонтальної комунікації* (Knowledge Crowdsourcing) для зміцнення резистентності Я-ідентичності представників професійних спільнот, подолання «завченої безпорадності», набуття групової суб'єктності, протидії фактам «адміністративного залякування», поширення моделей успішної адвокації інтересів членів спільноти. Ці методи сприяють переходу від герметичної моделі «адміністративного тиску/ігнорування» до «конструктивного визнання проблеми» та «нормативної корекції».

Понятійний апарат дослідження

- ***Соціально-психологічна резистентність*** проявляється, згідно нашого припущення, в декількох типах ситуаціях: а) *конструктивна соціально-психологічна резистентність* (суб'єктна) – здатність особистості чинити опір аморальним, незаконним, злочинним наказам та ідеологічному тиску; базується на інтернальному локусі контролю та високому рівні психічного контролю; б) *деструктивна (парадоксальна) соціально-психологічна резистентність* (авторський термін) – активний психологічний опір особистості об'єктивній інформації про факти злочинів (зокрема воєнних), що загрожують цілісності картини світу, резистентність до незручної інформації задля збереження ідеологічної лояльності до Агресора (властива для колаборантів, представників 5-ї колони); в) *деструктивна адміністративна резистентність* (авторський

термін) – це форма групового опору змінам представників управлінського апарату (державних, адміністративних установ), що позбавляють їх адміністративних, корупційних переваг, загрожують звичним бюрократичним схемам. У дослідженні вона вимірюється через рівні реактивності системи: *Рівень 0–1*: агресія та ігнорування (адміністративна глухота). *Рівень 2–3*: мінімальне реагування та відписки (стагнація). *Рівень 4–5*: визнання проблеми та готовність до нормативних змін (трансформація).

- **Гібридна війна** – (в категоріях психології) це ворожий напад засобами ідеологічних маніпуляцій та міфотворчості, спрямований на руйнування Я-ідентичності жертви, цілісного образу «Ми», усунення ідентифікаційної конгруентності з елітами, що позбавляє суспільство здатності до опору.
- **Агентний стан** (за С. Мілгремом) – стан психіки та свідомості, за яких індивід перестає сприймати себе як автономну, відповідальну особистість, розглядає себе як «інструмент» (агент) для виконання наказів або ідеології. У стані агента індивід демонструє високу виконавчу дисципліну при майже повній втраті морального самоконтролю (моральне розкріпачення/moral disengagement), що дозволяє йому брати участь у воєнних чи корупційних злочинах без жодних докорів сумління.
- **Механізм інокуляції** (В. Макгайр) – метод «психологічного щеплення» для формування резистентності до маніпулятивного впливу, пропаганди, ворожих переконань шляхом представлення людині слабких контраргументів проти її поглядів, щоб вона навчилася їх спростовувати і зміцнила свою позицію (попередження про загрозу, слабка контраргументація, активне спростування).
- **Етична сила смисложиттєвих орієнтирів** (А. Баттіані) – здатність особистості не лише фізично опиратись чи дистанціюватися від страхів, паніки, чинити опір деструктивним зовнішнім обставинам (ідеологічних маніпуляцій, пропаганді, шантажу), а діяти, чітко усвідомлюючи етичну цінність і «сенс» власних вчинків в обставинах тотальної загрози.
- **Participatory Action Research** (PAR, партисипативне дослідження дією) – активний науковий метод соціально-психологічного дослідження та втручання в соціальні системи шляхом активного впливу на середовище (адміністративне) з метою трансформації деструктивного стилю управління та нормативно-правової бази.

Цей метод дозволяє не лише діагностувати дискримінаційний статусу-кво та стан соціально-психологічної резистентності гравців (учасників спільноти і менеджменту), а й активно стимулювати зміни. Метод реалізується як багатоциклічний процес. *Цикл 1:* а) ідентифікація дискримінаційних джерел соціальної напруги та настанов; б) проєктивне втручання - реалізація серії стратегічних комунікацій (Government Relations-кейсів) із суб'єктами адміністративних/владних повноважень; в) рефлексивний аналіз офіційних відповідей за критеріями адміністративної резистентності (як маркерів готовності/неготовності системи до соціального діалогу та зміни парадигми взаємодії з професійною групою). *Цикл 2...* PAR розглядається як соціально-психологічний експеримент з метою експертизи: а) якою була початкова настанова чиновників (агресія/ігнорування)? б) за позитивного сценарію – які аргументи змінили їхню поведінку? в) як комунікація вплинула на рівень резистентності учасників?

- **Knowledge Crowdsourcing** (Краудсорсинг знань) – активний науковий метод соціально-психологічного дослідження та інструмент втручання для активізації «горизонтальної» самоорганізації та інтелектуальної взаємодії. Метод збору, обробки, поширення інтелектуального ресурсу з використанням соціальних мереж представників професійної спільноти, що діляться своїм досвідом, знаннями, фактами порушень, щоб створити один потужний експертний документ. Ці зусилля забезпечують трансформацію індивідуальної резистентності у групову суб'єктність з метою нівеляції «адміністративного залякування» та поширення моделей успішної адвокації інтересів членів спільноти.
- **Network Self-Organization Method** (метод мережевої самоорганізації) – активний науковий метод соціально-психологічного дослідження та інструмент втручання для побудови структури: група людей без формального лідера («зверху») об'єднується в горизонтальну мережу (наприклад, у Viber або Facebook) для координації дій.

Відомості про спеціалізовані вчені ради

Для захисту докторської дисертації за спеціальністю 19.00.05 в Україні діють наступні постійні ради:

- Д 26.457.01 – *Інститут соціальної та політичної психології НАПН* України (м. Київ). Спеціальність: Соціальна психологія; психологія соціальної роботи; політична психологія. Це найбільш релевантна рада для теми, оскільки тут зосереджені фахівці з ідеології та масових установок.
- Д 26.001.26 – *Київський національний університет імені Тараса Шевченка*. Спеціальність: Соціальна психологія; психологія соціальної роботи. Потужна академічна школа з глибокою методологічною базою.
- Д 64.051.08 – *Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна*. Спеціальність: Психологія (включаючи соціальну). Мають значний досвід у дослідженні психології особистості в екстремальних умовах.

План дисертації

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади дослідження соціально-психологічної резистентності громадян

- 1.1. Аналіз трактувань резистентності як суб'єктної позиції громадян.
- 1.2. Психологічні чинники резистентності громадян в умовах гібридних загроз у системі «Агресор («5-а колона») – Жертва – Міжнародні свідки».
- 1.3. Ідеологічно-психологічні механізми легітимізації насильства в умовах гібридної війни: «агентний стан», моральне розкріпачення, руйнування суспільної солідарності.

Розділ 2. Соціально-психологічні особливості резистентності професійних спільнот в умовах ідеологічного та адміністративного тиску

- 2.1. Психологічні чинники резистентності представників академічної та підприємницької спільнот.
- 2.2. Адміністративні та корупційні ризики впливу неконгруентних еліт на професійні спільноти: на прикладі НПП та підприємців.
- 2.3. Активні методи втручання як засоби зміцнення соціально-психологічної резистентності представників професійних спільнот: Participatory Action Research, Knowledge Crowdsourcing, Network Self-Organization Method.

Розділ 3. Організація, методологія, методи емпіричного дослідження резистентності представників професійних спільнот

- 3.1. Програма дослідження, обґрунтування вибірки. Етапи збору даних.
- 3.2. Валідизація методології дослідження: контент-аналізу, експертних опитувань, методу Дельфи, тестувань, авторського інструментарію.

3.3. Процедури застосування активних методів дослідження та втручання.

Розділ 4. Інтерпретація результатів дослідження соціально-психологічної резистентності громадян

4.1. Результати статистичних методів дослідження.

4.2. Результати експериментального дослідження адміністративної резистентності методом Participatory Action Research.

4.3. Соціально-психологічні профілі резистентності курсантів та фахівців ризиконебезпечних професій.

Розділ 5. Соціально-психологічна концепція резистентності та психологічної інокуляції представників професійних спільнот в контексті гібридної війни

5.1. Соціально-психологічна концепція резистентності громадян в умовах гібридних загроз.

5.2. Засоби реабілітації від наслідків гібридних ідеологічно-адміністративних маніпуляцій: «агентного стану», станів «завченої безпорадності», дифузної ідентичності, толерантності до корупції представників професійних спільнот.

5.3. Засоби зміцнення соціально-психологічної резистентності громадян засобами мережевої самоорганізації спільнот Participatory Action Research, Knowledge Crowdsourcing, Network Self-Organization Method, «ментального щеплення», психологічної інокуляції проти адміністративного та корупційного тиску.

Публікації з теми дисертації

1. *Лозинський О.М.* Психологічне трактування антикорупційної спроможності особистості у підходах конструктивно-розвивальної теорії Р. Кегана // Збірник тез науково-практичної конференції з міжнародною участю: «Психологія національної безпеки», 25 квітня 2017 р. Львів: «Сполом», 2017. 196 с. С.98-102. URL

<http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/206/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%B0%20%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%2C%20%D0%90%D0%BB%D0%BC%D0%B0%D1%88%D1%96%20%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B0.%20%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BA%D0%B0%20.%20-%20%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%8F%20-%20%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%8F.pdf>

2. *Лозинський О.М.* Психологічні чинники інтолерантного ставлення громадян до корупції. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/12335/1/Dis_Lozynskiy_09.04.2021_%D0%A3%20%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%A2.pdf
3. *Лозинський Олег.* Цеглини українофобської доктрини РФ // Психологічні виміри культури, економіки, управління : Науковий журнал / [відповідальний редактор к. пс. н. Олег Лозинський]. Матеріали наукового круглого столу на тему: «Психологія пропаганди і міфотворчості в умовах війни: вплив та розвінчання» 21 травня 2022 року. Україна, Львів. Випуск 24, 2022. С.139-162. URL : <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16299/1/%d0%92%d0%b8%d0%bf%d1%83%d1%81%d0%ba%2024.pdf>
4. *Лозинський О.М.* Ідеологічне обґрунтування збройної спецоперації російської федерації проти України // «Соціально-психологічні та гуманітарні виміри безпеки життєдіяльності»: збірник тез доповідей І Науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Львів, 20-21 жовтня 2022 року. Львів: ЛДУБЖД, 2022. 408 с. С.184-187. URL : <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11292/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20d1%82%d0%b5%d0%b7%20d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bd%d1%86%d1%96%d1%97%2020-21%20d0%b6%d0%be%d0%b2%d1%82%d0%bd%d1%8f%202022.pdf>
5. *Chudy-Laskowska K., Jankowska-Mihulowicz M., Lozynskiy O., Piecuch T.*, Korupcja w organizacjach ukraińskich i polskich – wybrane aspekty, [w:] Kierunki rozwoju współczesnego zarządzania w nauce i biznesie, pod red. J. Stecko i A. Sobkowiak, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2024, s. 73-88. (Web of Science). URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/14371>
6. *Лозинський О.М.* Основи юридичної та політичної психології : навчальний посібник. Видання 5-те, доповнене / О.М.Лозинський. Львів: ЛДУБЖД, 2025. 284 с. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/15662/1/%D0%9B%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_2025.pdf?fbclid=IwY2xjawMLy-5leHRuA2F1bQIxMABicmlkETF2ODBIQzZVOWNid3NUVW1OAR6-awpgu1duU_6-fPKKtBlottAzm4MAhhOKNPsAAAdDAeqMh8dqMxWkRDjtA_aem_14IHdeW17NZWhvsAoDHeGw
7. *Лозинський О.М.* Напрямки соціально-психологічної реабілітації в умовах воєнного стану // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки». Львів: ЛДУВС, 2025. С.307-308. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/15656>

8. Лозинський О.М. Інформаційно-психологічні наслідки резонансних кримінальних справ в умовах воєнного стану / Матеріали другого Всеукраїнського наукового круглого столу «Життєстійкість особистості, економіки та культури суспільства в умовах війни» з нагоди Міжнародного дня жінок та дівчат в науці, 11 лютого 2025 р. // Психологічні виміри культури, економіки, управління : Науковий журнал. Україна, Львів. Випуск 27, 2025. 280 с. С.263-277. URL: https://znc.com.ua/ukr/news/2016/202502_zah.pdf
<https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/15658>
9. Лозинський О.М. Особистість – українське суспільство – світ на перехресті «екстремальних умов» // Збірник матеріалів науково-практичної конференції ЛДУБЖД «Особистість в екстремальних умовах», Львів 23.04.2025. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/15659>
10. Лозинський О.М. Скринінг і експертиза наукових праць на предмет академічної недобросовісності // збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми теорії та практики судової експертизи. інформація як доказ та знання в судовій експертизі: виклики і перспективи» («Крайнівські читання»). 12.12.2025. Київ, 2025. С.283-285.
<https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/16832>
11. Лозинський О.М. Психодіагностичні інструменти ідентифікації інтолерантності до корупції у сфері службової діяльності // Судова експертиза: європейська інтеграція та цифрова трансформація: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, Кишинів, Київ, Одеса, 5 листопада 2025 року) : тези доповідей. Львів : Видавництво «Растр 7», 2025. 553 с. С.220-223.
<https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/16834>
12. Лозинський О.М. Психологічна експертиза вербування до колабораційної діяльності // Психологічні виміри культури, економіки, управління : Науковий журнал. Україна, Львів. Випуск 29, 2026. 482 с. С.463-477.
<https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/17377> DOI: <https://zenodo.org/records/19894161>
13. Лозинський О. Шкала «адміністративна резистентність» у ході активного «методу дослідження дією» // Матеріали ХІІ-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Особистість в екстремальних умовах» 15.05.2026. В-во ЛДУБЖД, 2026. DOI: <https://zenodo.org/records/19794367>
<https://sci.ldubgd.edu.ua/handle/123456789/17660>
14. Lozynskiy O.M. Results of the empirical study on the content of psychological factors underlying citizens' intolerant attitudes toward corruption // Psychological factors of intolerant attitude of citizens to corruption. Qualifying scientific work on the rights of the manuscript. 19.00.05 – Social Psychology; Psychology of Social Work. Institute of Social and Political Psychology National Academy of Educational Sciences of the Ukraine. Kyiv, Ukraine, 2021. DOI: <https://zenodo.org/records/19918905>